

Saa haffuer hand baaret med ære	Tøffuer her i Graffuen, til det faar
till graffue	Igien it vforgiengeligt Liff.
De graa Haar oc effter sig monne	O Gud, det osz med hannem giff,
lade	Som Legemet skal tilføye igien
It hederligt Naffn, som leffuer igien	Sielen, som du saa skier oc ren
Waractelig blant Menniskan.	Hos dig beuarer i æuig fred,
Det som i hannom dødeligt Uar,	Und osz at nyde den glæde med!

Psalm: 12

In memoria æterna erit justus

Anno Christi 1612.

Dansk Kjøbstedsliv i forrige Aarhundrede.

Af Lærer **F. Jacobsen** i Ringe.

I Begyndelsen af forrige Aarhundrede besad Jacob Poulsen som Fæster under Hovedgaarden Steensgaard en Gaard i Svanninge ved Faaborg, den nu saakaldte (gamle) Dahlkildgaard. For hans Søn Poul Jacobsen¹⁾, født 1717, udstedte Etatsraad Hein paa Steensgaard 1735 ^{14/2} følgende Frihedspas²⁾: »Nærværende Poul Jacobsen, gl. 15 Aar, Barnfødt paa Steensgaards gods udi Svaninge Sogn, har opholdt sig og tient hos sin Fader Jacob Poulsen udi Svaninge, og der stedse forholdt sig skickelig og Vel, og som hand nu andensteds agter sin lyeche at søge, saa meddeelis ham dette til Beviis, at hand med minde og Villie herfra godset er Vorden demitteret«.

Den nævnte Poul Jacobsen gik nu til Søs fra Faaborg, sejlede siden med det ostindiske Kompagnis Skibe, tilsidst som »Bedstemand«. Han gjorde 3 Rejser til Kina, dengang noget ualmindeligt, hvorved han erhvervede sig Kjendingsnavnet »Poul Kinafarer«. Ved at sætte sine Penge i kinesiske Varer og handle for egen Regning, samlede han sig saameget, at han i Aaret 1744 kunde nedsætte sig som Handelsmand i Faaborg. 1748 ægtede han Mette Marie Hansdatter Storm, født paa Gaarden »Høbbet« i Brahetrolleborg Sogn; som Foræring til

¹⁾ De ældste Kirkebøger for Svanninge Sogn ere fra 1768; de tidligere skulle være gaaede tabt ved en Ildebrand, som overgik Præstegaarden, formodentlig det foregaaende Aar.

²⁾ Stavnsbaandet, som paalagdes i Februar 1724, forbyder Karle fra 14 til 35 Aar at forlade det Gods, hvortil de høre.

hende havde han fra en af sine Rejser hjembragt et Kaffe- og Thestel af fint kinesisk Porcellæn, dekoreret saaledes: i to Felter dannede af blaagrønne Bladbuer findes Navneslyngningerne P. I. S. og M. M. H. D. med forgyldte Bogstaver; ovenfor en Grevekrone i rødt og forgyldt, nedenfor 2 brændende Hjærter i rødt, desuden en Randforsiring i forgyldte Arabesker; enkelte Dele af disse Stel ere endnu i hans Efterkommeres Eje, andet er ødelagt eller bortsolgt¹⁾. 1754 købte Poul Jacobsen en toetages Bindingsværks 18fags Gaard (med Side- og Bagbygninger) paa Faaborg Østergade for 303 Rigsdaler²⁾; denne Gaard havde tilhørt den i Slutningen af det forrige Aar afdøde Sognepræst for Faaborg og Djernisse Mathias Worm Seerup og er tilskjødet Poul Jacobsen af den gejstlige Skifteret. Desuden ejede han flere Huse i Faaborg og ikke ubetydeligt Jordegods paa Byens Marker samt 7—8 større og mindre Skibe i Søen, saa at han i sin Tid var en af de anseeligste Kjøbmænd. Han døde 1775 og efterlod sig adskillige Børn; hans Hustru overlevede ham i mange Aar (død 1814); hun fortsatte Handelen, hvorved den yngste Søn, der bar Faderens Navn, siden hjalp hende; han overtog senere Handelen for egen Regning. Som en Mærkelighed kan anføres, at af to ældre Sønner havde den ene Binavnet Poulsen³⁾, den anden Binavnet Storm⁴⁾; den sidstes Efterkommere bo mest i Assens og Kjerteminde. Blandt Døtrene blev en, Katrine, gift med Forpagter Niels Tolderlund paa Østrupgaard⁵⁾, og tvende andre, Johanne og Mette Marie, ægtede Sønner af den fra Bremen indvandrede Apotheker i Faaborg, Frands Johan Gerhard Bøwing, den første nemlig Præsten Preben Bøwing i Vigsnes paa Laaland og den anden Johan G. W. Bøwing, Faderens Efterfølger paa Apotheket.

Til daglig Brug var Familiens Klædedragt simpel og tarvelig. Uagtet Poul Kinafarer var Byens største Kjøbmand, gik han dog til daglig i Træsko og med hvidt Forklæde, hvad der ogsaa viser, at han ikke holdt sig for god til at tage Haand med i al Slags Arbejde.

I Modsætning til den jævne Dagligdragt var Stadsdragten særdeles

¹⁾ En Del af dette Porcellæn er, saavidt vides, i Hds. Maj. Dronning Louises Eje. En af vore Arkæologer skal have tydet Navnetrækkene derpaa som den Aar 1723 henrettede Poul Juels og hans Hustrus Navne.

²⁾ Denne Gaard har endnu væsentlig sin daværende Skikkelse og ligger nær Torvet i Faaborg, gl. Nr. 88 B & C.

³⁾ Jacob Antonii Poulsen, Skibskaptajn, druknede ved Kristianssand 1785, da han var paa Hjemrejsen for at fejre sit Bryllup.

⁴⁾ Hans Poulsen Storm, Kjøbmand i Faaborg.

⁵⁾ Saml. Erslews Forf. Lex. Suppl. III 447, 449, Wibergs Præstehist. II 405, III 611.

fin baade i Stof og Snit. Et oliemalet Brystbillede i Legemsstørrelse af Poul Kinafarers Hustru viser hende i blaa Silkekjole, nedringet og med store Pufærmer, Hals og Bryst dækkes af et Tylls Tørklæde besat med Piber, Hovedet af et stort Sæt, som runder ud over Tindingerne og er besat med en Mængde Tylls Piber.

Postdagen samledes Byens Skippere og Kjøbmænd hos ham; man hørte Postefterretninger, drøftede disse, satte Priser paa Korn m. v. Ved saadanne Lejligheder gaves Tobak og gammelt ØL. Paa Væggen hang et Bræt med smaa engelske Kridtpiber, hvor Gjæsterne forsynede sig, og man røg »Biskoptobak« til 1 $\frac{1}{2}$ pr. \mathcal{N} ; Øllet nødtes sf et stort Birketræskrus, afdelt ved Pinde («Pælek, Pægle; smlgn. »at drikke til Pæls«).

Var der Selskaber af Byens Honoratiore, vare Dragter og Opvartning naturligvis helt anderledes; Børnene præsenteredes i deres Stadsdragt, og Gjæsterne henvendte et eller andet nedladende-venligt Ord til dem, hvorefter de forsvandt til Børnekammeret.

Den gamle Gjæstfrihed, som har holdt sig navnlig paa Landet og i afsides Egne, fornegtede sig ikke i Huset, hverken i dette eller i de følgende Slægtled: Slægtninge og Venner tog ind der efter stor Maalestok, og intet blev holdt for godt, saa at man uden stor Overdrivelse vil kunne sige, at Huset var som et Gjæstgiversted, hvor der, vel at mærke, ikke toges Betaling. Husbondes og Madmoders patriarkalske Stilling overfor Børn og Tyende, som vi kjende fra Holbergs Tidsalder, fandtes ogsaa i dette Hus, som i andre borgerlige Huse i Faaborg paa den Tid. Tyendet blev gammelt i Gaarde og var Gjenstand for Omsorg saaledes, som *det f. Ex.* viser, at da en Søn overtog Forretningen, var der blandt Betingelserne ogsaa de, at en gammel Handelsbetjent og en gammel Røgter skulde følge med og forsørges til deres Død.

Sluttelig tilføjes en 1814 tagen Afskrift af en længst forsvunden Gravtavle, som formodentlig fandtes paa den aabne Familiebegravelse i Faaborg Kirke: »Her hviler nu i Herren Den i Live Welædle og Welfornemme, Nu hos Gud Salige Poul Jacobsen, tilforn Kiøb- og Handelsmand her i Faaborg, Født den 3 Januarij Anno 1717. Efter at have Levet med sin Kiere Hustrue Mette Marie Hans Datter Storm i et Kierligt og Gudeligt Ægteskab udi 26 Aar og 8 Maaneder og Avlet 13 Børn¹⁾ døde han i sit Alders 59 Aar den 18 Februarij 1775«.

¹⁾ 5 Sønner og 8 Døtre; af disse ere 3 Sønner og 3 Døtre nævnte i det foregaaende; 2 Sønner og 3 Døtre døde som Børn eller dog i en ung Alder; af de 2 øvrige Døtre blev Maren gift første Gang med Skipper Hans Chr. Winning i Faaborg, anden Gang med en Skipper Møller og Frederikke med Forpagter Ulrik Micheelsen paa Brændegaard.